

AZ ONLINE DIAGNOSZTIKUS ÉRTÉKELÉS MINT ÖNFEJLESZTŐ RENDSZER

Csapó Benő

SZTE BTK Neveléstudományi Intézet, MTA-SZTE Képességkutató Csoport

Kulcsszavak: diagnosztikus értékelés, számítógép-alapú tesztelés

A pedagógiai értékelés különböző folyamatai sokféle módon fejleszthetik az iskolai tanítást és tanulást. A nemzetközi és nemzeti felmérések elsősorban rendszer-monitor feladatokat látnak el, illetve intézményi szintű visszajelzésekkel segítik az oktatómunka hatékonyságának javítását. E funkciójukból következően hosszabb távon állandó, stabil mérőeszközöket és a skálákat kell használniuk. A diagnosztikus értékelés rendszeres tanulói szintű visszajelzéseket szolgáltat, feladata az egyéni tanulási folyamatok közvetlen támogatása. Mivel a diagnosztikus értékelés beépül a tanulási folyamatba, intenzívebben hasznosíthatja a tanulók pszichológiai fejlődésével, a tanulással és a tudással kapcsolatos tudományos eredményeket. Ugyanakkor nem követelmény az értékelési skálák stabilitása, így nyitva áll a folyamatos fejlesztés lehetősége. Amennyiben a diagnosztikus értékelés technológiaalapú tesztelés révén valósul meg, nagy mennyiségű adatot lehet folyamatosan tárolni, és részben automatikusan elemezni, ami a rendszer fejlesztésének további lehetőségeit nyitja meg.

Ez az előadás egy kidolgozás alatt lévő online diagnosztikus értékelési rendszer távlati fejlesztési stratégiáját mutatja be, és azonosítja azokat a pontokat, ahol lehetőség nyílik a folyamatos fejlesztésre. A fejlesztés két különböző információforrását különböztethetjük meg: (1) a külső információkat, mindenekelőtt az új tudományos eredményeket, és (2) a belső információkat, melyek magának a rendszernek a működése révén keletkeznek.

Az új tudományos eredmények folyamatos beépítése az értékelő rendszerbe két fő ponton lehetséges: (1.1) az értékelés tartalmi kereteinek időnkénti frissítése és (1.2) a feladatírók képzése. Az eredmények hasznosulása a tartalmi keretek és a feladatbank közötti megfelelés vizsgálatán keresztül ellenőrizhető, ugyanez az eljárás biztosíthatja a feladatrendszer tartalmi validitását.

Az értékelési rendszerből a feladatbank fejlesztéséhez felhasználható információk széles spektrumát lehet kinyerni. A legegyszerűbb információkhoz (2.1) az itemanalízis szokásos eszközei révén lehet hozzájutni, mellyel ki lehet szűrni a nem megfelelő reliabilitású itemeket. A széles életkori tartományt (1-6. évfolyam), illetve fejlődési spektrumot átfogó diagnosztikus rendszer használhatóságának alapvető feltétele, hogy a feladatbank különböző nehézségi paraméterrel rendelkező feladatai egyenletesen lefedjék a tanulók fejlettségét reprezentáló skálát. Ezt (2.2) a feladatok valószínűségi tesztelméletek segítségével való elemzése révén lehet elérni. A mérési adatok longitudinális összekapcsolása egy további elemzési lehetőséget kínál, lehetővé válik (2.3) a feladatok előrejelző erejének, prediktív validitásának vizsgálata. A rendszer néhány éves használata nyomán meg lehet különböztetni azokat a feladatokat, amelyek jobban, vagy kevésbé jól jelzik előre a későbbi problémákat. Az előadás áttekinti, hogy a feladatbank különböző fejlesztési lehetőségeinek összehangolása, optimalizálása milyen elméleti és empirikus elemző munkát igényel.